Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

Pismo tygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych

wychodzi co Poniedziałek w objętości pół arkusza.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Nr. 30. **Poniedziałek**, dnia 23. Września 1878. **V. rocznik.**

Petycya

Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie do Sejmu krajowego w sprawie kredytu w Banku Narodowym.

Wysoki Sejmie!

Od dłuższego czasu zwraca Wysoki Sejm ze szczególniejszą troskliwością uwagę Swoją na stosunki kredytowe kraju naszego, zwłaszcza zaś na stosunki kredytu ludowego.

Nie wątpimy, że W. Sejm raczył także skierować wzrok swój i na stowarzyszenia zaliczkowe, które dla kredytu ludowego tak w miastach, jak i po wsiach niezaprzeczenie najzdrowszym są tegoż źródłem. Wszelako nie łudzimy się, że obok dobrych chęci, które w usługach kraju chętnie niesiemy, przecież jeszcze nie zdołaliśmy wszechstronnie zadaniu naszemu odpowiedzieć i w zupełności potrzebę tego kredytu zaspokoić. Przyczyna tego leży nie tyle w braku dostatecznego funduszu obrotowego, ile w niemożności zniżenia stopy procentowéj do tego stopnia, aby odpowiadała dochodowi z roli i drobnego przemysłu i handlu. Sądzimy bowiem, że dość łatwo byłoby nam pozyskać znaczniejsze lokacye i fundusze obce, gdybyśmy podnieśli od tychże procent o tyle przynajmniéj, aby zrównał się z dochodem od akcyi i różnorodnych papierów publicznych, które na placach tutejszych pokup znajdują. A gdybyśmy jedynie troszczyli się o zapewnienie dywidendy od udziałów dla członków naszych, to moglibyśmy i wyższe opłacać odsetki naszym wierzycielom, nakładając jedynie również wyższe odsetki na naszych dłużników. Lecz stowarzyszenia nasze w pierwszéj linii inne wytknęły sobie zadania i nie myślą się chwytać każdego interesu, który zysk zapewnia, nie oglądając się na potrzeby i korzyści swych członków, a zatém pośrednio i na interes kraju. Stąd też stała dążność nasza do zniżki stopy procentowéj w kraju leży w moralnym naszym interesie i zawsze usilnie tę dążność podtrzymywać będziemy.

Po sumienném zbadaniu stosunków kredytowych kraju naszego, przyśliśmy do tego przekonania, że kredyt wszędzie potanieć musi, gdzie się spotka ze zdrową, a silną konkurencyą. Konkurencyą zaś taką czynić obowiązany jest przedewszystkiém Bank państwowy, który wyposażony w przywileje państwowe, a podtrzymywany zaufaniem podatkujących, ma w obec państwa i podatkujących daleko idące zobowiązania. Bank też tylko taki, dla którego uzyskanie gotówki jak najmniéj kosztuje, gdyż eskontując częściowo mienie i kredyt państwa i jego obywateli, wypuszcza w obieg noty, które podatkujący przyjmują na równi z kruszcową monetą — najłatwiéj też może ustanawiać stopę procentową dla eskontu i lombardu, która stojąc znacznie poniżéj utartéj stopy procentowéj, staje się też jéj najnaturalniejszym regulatorem. Tak dzieje się nietylko wszędzie za granicą — ale i we wszystkich prawie krajach Państwa Austryackiego. Jedyny tylko wyjątek stanowi Galicya, gdzie dotacye filii Banku Narodowego są nader niedostateczne, a eskont i nawet lombard niesłychanie utrudniony. Gdy więc ten bank tak homeopatycznie i w tak utrudniony sposób zasila nasze rynki handlowe tanim kredytem, przeto trudno, aby konkurencya ta na szali zaważyć mogła, i nie dziw, że nawet publiczne krajowe instytucye za wysoką dla potrzeb kraju utrzymują stopę procentową, brak im bowiem zupełnie téj najnaturalniejszéj i najdrowszéj konkurencyi.

Na tę okoliczność ośmielamy się zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu, sądzimy bowiem, że tu może tkwi główne źródło złego, t. j. że kredyt u nas prawie wszędzie jest lichwiarskim.

Stowarzyszenia nasze podjąwszy walkę z lichwą, czują się też upoważnione do zwracania się ze swojém zdaniem w tych sprawach do W. S. Nietylko bowiem stowarzyszenia nasze, jeszcze zbyt słabe, aby z większymi zakładami iść w téj pracy o lepsze — nie mogą o własnych swych siłach poprawić stosunków kredytowych kraju tak szybko, jak tego ludzie o dobro kraju troskliwi słusznie życzyćby sobie mogli, ale stowarzyszenia nasze i z innego względu jeszcze zasługują tu na poparcie

i opiekę ze strony władz krajowych. Naturą kredytu w baknach takich, jak wszelkie państwowe, jest, iż nie dostaje się on bezpośrednio do niższych warstw gospodarczych: tak rolniczych, jak i przemysłowych. Warstwy te jednak, jeżeli nie są u nas najważniejszym, to przecież tak są doniosłym czynnikiem ekonomicznym, że jak najtroskliwszéj baczności potrzebują. Stowarzyszenia zaś zaliczkowe powołane są do pośrednictwa między takim Bankiem państwowym, a rolnikami i przemysłowcami drobniejszymi. Niemal twierdzićby można, że i rolnicy na większych obszarach przynajmniéj tak długo pośrednictwa stowarzyszeń w tym względzie będą potrzebowały, dopóki nie przyjdą w posiadanie firm protokołowanych i nie przyzwyczają się do ścisłego przestrzegania postanowień ustawy wekslowéj. A nawet dla téj warstwy społecznéj pośrednictwo stowarzyszeń zaliczkowych jest więcéj pożądane niż na zysk obliczonych zakładów, gdyż stowarzyszenia zaliczkowe chętniéj i łatwiéj zadowolą się zniżoną stopę procentową na skutek wpływu kredytu z banku uprzywilijowanego. Zresztą, gdyby otwarcie dostatecznego kredytu w Banku Narodowym, czyli, jak niebawem zakład ten zwać się będzie, w Towarzystwie Bankowém, zawdzięczały stowarzyszenia władzom krajowym, to nie ulega wątpliwości, że łatwo byłoby tym władzom i czuwać nad zdrowém regulowaniem stody procentowéj w stowarzyszeniach.

Towarzystwo zaliczkowe lwowskie korzystało z kredytu w Banku Narodowym od 1. lipca 1874, który w miarę rozwoju stowarzyszenia wzrastał aż po koniec roku 1876. do kwoty blisko 54.000 zł. W tym też czasie na skutek tego taniego kredytu, z którego Towarzystwo w dostatecznych rozmiarach korzystać mogło, trzykrotnie zniżyło stopę procentową piérwotnie z 12% na 10%, a ostatecznie na 9%, Również w tym czasie zaczęło nasze stowarzyszenie z wolna wchodzić w stosunki z innymi towarzystwami w kraju i otwiérać u siebie lub pośredniczyć w uzyskaniu gdzieindziéj przystępnego dla nich kredytu. Tą drogą doszło nasze towarzystwo do tego, że obecnie winne nam 32 towarzystw prowincyonalnych 68.318 zł. 88 ct.

Skoro więc nasze towarzystwo rzeczywiste dało dowody, że skutkiem dostatecznego kredytu bankowego, zniża ciągle u siebie stopę procentową, skoro następnie kredyt ten nie tylko dla naszego towarzystwa, ale i prowincyonalnych jest wielkiéj doniosłości (zwykliśmy bowiem przy pośredniczeniu w kredycie dla towarzystw zadawalniać się dla siebie tylko prowizyą ½% kwartalnie po nad stopę procentową, którą nam ustanawiają kredytujące instytucye), zdawałoby się, że po zamknięciu nam kredytu ze strony Banku Narodowego bez słusznéj przyczyny, powinniśmy byli w stosunkach normalnych wszechstronnego doznać poparcia w obec tegoż Banku. Niestety jednak tak się nie stało, a gdy skutkiem znanych rozporządzeń z maja 1877. kredyt w tym zakładzie dla wszystkich klientów został zmniejszony i w sposób nie do uwierzenia utrudniony, i my doznaliśmy skutków tego rozporządzenia, a nie znaleźliśmy opieki, gdzie po nią udawaliśmy się. Z tém większém też zaufaniem udajemy się dziś do Wysokiego Sejmu nie tracąc i na chwilę nadziei, że Wysoki Sejm otoczy nas swą troskliwością i zbada te, zdaniem naszém, zbyt doniosłe dla kraju naszego stosunki z uprzywilejowanym przez państwo zakładem banknotowym.

Co do naszego zaś Towarzystwa nadmienić wypada, że według odezwy centr. Dyrekcyi Banku Narodowego z daty: Wiédeń, dnia 16. września 1877. l. 5435. został nam kredyt, jak i innym klientom znacznie (bo do kwoty 20.000 zł.) zmniejszony, lecz w zasadzie nie zamknięty. Wszelako w praktyce z kredytu tego zupełnie korzystać nie możemy. Przyjęto bowiem w zakładzie tym zasadę, że podpisów członków stowarzyszenia nie można na wekslach uważać za różne od podpisu firmy saméj. My zaś statutem i duchem naszych instytucyi zniewoleni do operacyi jedynie z członkami stowarzyszenia, nie posiadamy w portefieullu naszym innym weksli tylko przez członków naszych podpisywanych i tylko do takich w razie reeskentu firmę naszą dołączyć możemy. Skrupuły jednak przez Bank Narodowy tu podnoszone są zupełnie nieuzasadnione. Wzięto je bowiem z analogii ze spółką kupiecką. Wszelako według postanowień ustawy z 9. kwietnia 1873. dz. p. p. l. 70, zachodzi wielka różnica w stosunkach prawnych członków stowarzyszenia zarobkowego między sobą a spółki handlowéj zwykłéj, ba! nawet komandytowéj. Przedewszystkiém nadmienić wypada, że prawną podstawą naszych stowarzyszeń jest odpowiedzialność solidarna *(Solidarhaft)*, a nie właściwa solidarna poręka *(Solidarbürgschaft)*, który to stosunek prawny łączy spólników handlowych i firmantów komandyty. Z podpisu zatém firmy stowarzyszenia na wekslu nie można regresować się do piérwszego lepszego członka stowarzyszenia, który się na wekslu nie podpisał, jak to się dziać może w spółce kupieckiéj, lub u firmantów spółki komandytowéj. Pomimo więc wstąpienia do stowarzyszenia na nieograniczonéj poręce nie traci członek swéj ekonomicznéj, nieograniczonéj indywidualności, któréj w spółce handlowéj w wysokim stopniu się pozbawia. Stowarzyszenie zaś samo przez się posiada w swym funduszu rezerwowym, w kapitale udziałowym (zakładowym) i we wszystkich aktywach dostateczne źródło także nieograniczonéj indywidualności ekonomicznéj. Nie sądzimy zresztą, aby zarząd Banku Narod. nie znał dokładnie tego prawnego naszego stanowiska, a raczéj przypuszczamy, że podanie nam powyższego powodu było jedynie upozorowaniem innéj i gdzie indziéj leżącéj przyczyny zamknięcia nam kredytu w Banku Narodowym.

Towarzystwo nasze, jako jedno z największych

w kraju, jako takie, które w miarę swych funduszów zbyt chętnie i szczodrze w pomoc przychodzi bratnim stowarzyszeniom w kraju, widzi się upoważnionem niemal w imieniu wszystkich stowarzyszeń, z którymi stoi w stosunkach (a liczba ich dochodząca 32 wcale jest poważną) prosić Wysokiego Sejmu, aby raczył łaskawie całą tę ważną dla kraju sprawę wziąć pod Swą światłą rozwagę i w drodze najwłaściwszej upomniał się o prawa kraju i zażądał, aby Bank, który dla Galicyi bardzo poważną cyfrę banknotów emituje, a których wartość w znacznej mierze leży w mieniu i sile podatkowej tutejszych obywateli, spełniał i w obec naszego kraju jeden z ważnych swych obowiązków, t. j. aby się stał i u nas rzeczywistym regulatorem stopy procentowej. Gdy zaś u nas rolnictwo, drobny przemysł i handel cierpią w skutek zbyt wysoko oprocentowanego kredytu, a natura interesu Banku państwowego utrudnia bezpośrednie stosunki z tymi warstwami gospodarskimi, przeto należy zasilać tym kredytem jak najobficiej stowarzyszenia zaliczkowe, które są najwłaściwszymi i najmniej dla swej korzyści działającymi pośrednikami pomiędzy wielkiemi źródłami kredytowemi, a niższymi lub kupiecko niezorganizowanymi jeszcze jednostkami ekonomicznemi kraju naszego.

My z naszej zaś strony ośmielilibyśmy się się Wysokiemu Sejmowi przedstawić następującą rezolucyą pod uchwałę:

„Wzywa się Rząd, aby wpłynął na Dyrekcyą przyszłego austro-węgierskiego Towarzystwa Bankowego, iżby otworzony został jak najszérszy kredyt galicyjskim stowarzyszeniom zaliczkowym, istniejącym w myśl ustawy z dnia 9. kwietnia 1873. dz. p. p. l. 70. na podstawie eskontu weksli. Stowarzyszenia po za placami filii Bankowych powinny mieć przystęp do Towarzystwa Bankowego przez proste domicile na placach filialnych, lub w drodze korespondencyi, przynajmniej z tych miejscowości, gdzie się znajdują c. i k. Sądy obwodowe, jako handlowe“.

We Lwowie, dnia 19. września 1878.

Dr. *Zgórski*, referent.

Protokół

V Walnego Zgromadzenia Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych z dnia 8 września 1878.

(Dokończenie.)

Z porządku dziennego przedkłada Dr. Zgórski wnioski Wydziału w sprawie podatkowej, a mianowicie:

Poleca się Wydziałowi Związku, ażeby: *a)* wniósł petycyą do Izby Panów o zmianę ustępu 2 §. 3 ustawy o opodatkowaniu stow. akcyjnych i innych, po myśli wniosku dep. Foreggera na posiedzeniu 377. sesyi 8. Rady Państwa postawionego;

b) aby wniósł do Sejmu petycyą o uchwalenie następującej rezolucyi:

Wzywa się c. i k. Rząd, aby nie przedłożył do najwyższej sankcyi ustawy o opodatkowaniu „stowarzyszeń akcyjnych i innych przedsiębiorstw zarobkowych, do składania publicznych rachunków obowiązanych“, jeżeli Izba Panów Rady Państwa nie poczyni w niej zmian po myśli wniosków, stawianych zgodnie z usprawiedliwionem życzeniem stowarzyszeń i w interesie kraju naszego przez polskich deputowanych w Izbie posłów Rady Państwa na 376. i 378. posiedzeniu VIII sesyi. Wnioski te przyjęto.

Na wniosek p. Lechowskiego, uchwalono zmianę porządku dziennego, biorąc na porządek punkt 12, skutkiem czego uchwalono prosić referenta punktu 8. porządku dziennego, Dra Malego, aby referat swój ogłosił w czasopiśmie „Związek“.

Imieniem komisyi rewizyjnej, zdaje p. Stroner sprawę z rachunków Związku. Komisya uznawszy rachunek za czas od 1. marca 1877. do 31. sierpnia 1878. jako rzetelny wnosi na udzielenie absolutoryum Wydziałowi Związku, co też uchwalono.

Dr. Skałkowski przedkłada projekt budżetu na rok 1879., z którego wynika niedobór 577 zł. Co do pokrycia tego niedoboru, tudzież niedoboru z r. 1878. w kwocie 279 zł. 80 ct. wnosi Dr. Skałkowski imieniem Wydziału, ażeby udać się do Sejmu o udzielenie odpowiedniej subwencyi. P. Lechowski zaś wnosi:

„W razie, gdyby Sejm nie przyznał nam subwencyi, zgromadzenie uchwala pokrycie niedoboru za rok 1878. w ten sposób, aby towarzystwa mające więcej, jak 10 tysięcy zł. wpłaconych udziałów, wpłaciły na cele Związku, a względnie na pokrycie niedoboru za rok 1878. po 50 ct. od każdych 1000 zł. udziałów.

P. Kukiel wnosi: „Dla pokrycia niedoboru na rok 1878. i 1879. zapłacą towarzystwa zaliczkowe mające po zamknięciu rachunków za rok 1878. więcej, jak 3000 zł. czystego dochodu, na rzecz Związku nie 1 lecz 1½%“.

Dr. Zgórski popiera wniosek Wydziału.

P. Stroner wnosi: „Pokrycie wymogów budżetowych Związku ma nastąpić w drodze repartyi w stosunku procentowym od wszystkich wpłaconych udziałów“.

P. Piątkowski popiera wniosek Wydziału.

P. Koerber wnosi: 1. Polecić Sekrataryatowi Związku, aby towarzystwom zaliczkowym zalegającym z wpłatami na utrzymanie Związku, listownie przypomnieć wpłatę z wyrażeniem należytości; 2. aby wstrzymać się z powiększeniem wpłaty, celem pokrycia niedoboru na rok 1879. przewidzianego.

Po czem przystąpiono do uchwalenia poszczególnych pozycyi budżetu. Przyjęto: *A)* Dochody: Wkładki od stowarzyszeń: 1345 zł.; wstępne od nowych stowarzysz.: 100 zł.; razem: 1445 zł. *B)* Wydatki: Czynsz za lokal: 100 zł.; płaca sekretarza: 800 zł.; płaca woźnego:

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc sierpień 1878.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Udziały (z końcem miesiąca)		Fundusz rezerwowy (z końcem miesiąca)		Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca		Wkładki oszczędności: Włożono w ciągu miesiąca		Wkładki oszczędności: Wyjęto w ciągu miesiąca		Wkładki oszczędności: Stan z końcem miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Spłacone w ciągu miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan z końcem miesiąca	
	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct
Andrychowie	4 178	70	175	32	3.788	73	37	20	143	47	3.682	46	3.901	—	300	—	100	—	4.101	—
Białéj	10.933	25	1.223	—	27.336	11	357	43	495	61	27.197	93	8.800	—	3.150	—	1.400	—	10.550	—
Brzesku	41.064	26	1.572	69	53.359	54	12 191	28	10.309	—	55.241	82	6.000	—	—	—	6.000	—	—	—
Birczy	3.084	39	434	—	4.029	70	1.267	96	510	—	4.787	66	8.500	—	—	—	500	—	8.000	—
Bóbrce	2.313	97	686	06	4.180	06	65	20	100	—	4.145	26	8.300	—	1.200	—	1.500	—	8.000	—
Busku	4.877	28	1.256	95	7.959	64	300	—	230	—	8.029	64	6.700	—	—	—	500	—	6.200	—
Dąbrowie	26.256	33	7.270	82	—	—	—	—	—	—	—	—	111265	45	2.094	49	3.041	34	110318	60
Delatynie	10.665	40	751	91	4.798	86	17	49	250	20	4.566	15	9.500	-	—	—	—	—	9.500	—
Dobromilu	297	03	62	—	—	—	50	—	—	—	50	—	1.000	—	—	—	—	—	1 000	—
Glinianach	10.727	21	1.160	42	24.820	06	844	90	682	43	24.982	53	7.380	—	930	—	10	—	8.300	—
Gorlicach	62.545	37	5.540	17	57.684	02	5.039	87	2.552	96	60.170	93	41.850	31	—	—	—	—	41.850	31
Kałuszu	3.080	21	157	—	1.219	—	60	—	20	—	1.259	—	8.900	-	—	—	550	—	8.350	—
Kołomyi	4.333	98	319	35	6.952	94	897	23	890	—	6.960	17	7.700	—	—	—	300	—	7.400	—
Komarnie	3.220	80	351	09	7.306	33	551	69	392	53	7.465	44	3.700	—	—	—	—	—	5.700	—
Limanowéj	1.263	70	100	—	2.088	—	1.553	30	8	—	3.663	30	—	—	—	—	—	—	—	—
Lwowie	106611	48	10.747	31	184803	03	50.623	98	49.476	31	185950	70	67.483	47	11.100	—	14.912	—	63.671	47
„ pocztowe	5.494	74	167	—	—	—	—	—	—	—	—	—	660	—	1.071	—	—	—	1.731	—
Mariampolu	1.070	—	97	-	303	68	14	89	—	—	318	57	2.840	—	—	—	—	—	2.840	—
Mielcu	7.630	—	870	19	21.965	21	1.293	07	382	36	22.875	92	2.700	—	—	—	—	—	2.700	—
Mościskach	10.276	71	1.438	—	8 703	92	3.198	58	1.387	47	10.515	03	15.450	—	700	—	800	—	15.350	—
Nowym Sączu	9.130	—	255	—	20.314	70	2.636	24	1.523	34	21.427	60	18.150	—	11.000	—	12.100	—	17.150	—
Pilźnie	332	50	134	—	1.207	27	40	—	—	—	1.247	29	—	—	—	—	—	—	—	—
Przemyślu (roln.)	24.085	15	2.607	47	81.694	16	6.260	14	3.144	68	84.809	62	36.760	—	8.000	—	9.000	—	35.760	—
Radziechowie	6.319	85	843	—	16 833	71	3.613	72	3.136	14	17.311	29	12.500	—	—	—	1 500	—	11.000	—
Rohatynie	6.503	59	1.180	—	9.258	61	162	—	2	50	9.418	11	12.050	—	500	—	375	—	12 175	—
Rozdole	3.533	23	529	33	1 699	82	48	07	20	—	1.720	82	5.200	—	—	—	—	—	5.200	—
Rudkach	3.597	64	553	83	2.281	60	114	61	287	09	2.109	12	7.150	—	—	—	—	—	7.150	—
Sieniawie	404	20	41	—	200	—	—	—	—	—	200	—	—	—	500	—	—	—	500	—
Skałacie	1.404	23	202	—	3	50	—	—	—	—	3	50	3.300	—	—	—	—	—	3.300	—
Śniatynie	2.956	48	302	—	2.600	93	151	—	185	—	2.566	73	3.500	—	—	—	—	—	3.500	—
Sokalu	10.339	84	483	09	8.855	50	441	—	105	26	9.191	24	22.385	73	—	—	—	—	22.385	73
Stanisławowie	90.869	06	6.475	92	155465	38	4.725	74	7.238	45	152952	67	8.525	96	5.584	10	187	73	13.992	33
„ (odd. zast.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.324	—	—	—	1.000	—	24.324	45
Stryju	515	—	66	—	849	30	13	—	—	—	862	30	3.000	—	—	—	200	—	2 800	—
Szczércu	1.867	69	444	84	1.029	65	136	62	50	—	1.116	27	1.961	68	—	—	335	—	1.626	68
Tarnowie	15.194	60	4.739	33	28.830	42	637	—	1.357	48	28.109	94	16.570	—	2.700	—	2.200	—	17.070	—
Tłumaczu	8.395	58	1.365	12	22.249	28	171	80	306	26	22.114	82	1.050	—	—	—	—	—	1.050	—
Toporowie	7.984	50	1 282	75	8.466	05	235	—	206	02	8.495	03	—	—	—	—	—	—	—	—
Tyśmienicy	21.416	91	2.338	31	6.019	06	504	50	387	01	6.136	55	29.117	33	4.000	—	2.100	—	31.017	33
Wykotach	2.270	93	198	11	4.760	08	43	19	21	31	4.781	96	7.100	—	450	—	750	—	6.800	—
Zakliczynie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zbarażu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Złoczowie	4.141	34	460	75	3.401	82	758	41	603	—	3.557	23	4.760	—	—	—	350	—	4.410	—
Żółkwi	341	50	55	—	521	—	195	72	—	—	716	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Stan bierny / Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Odsetki (z końcem miesiąca)		Reszta pozycyi stanu biernego (z końcem miesiąca)		Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca		Pożyczki udzielone: Spłacono w ciągu miesiąca		Pożyczki udzielone: Udzielono w ciągu miesiąca		Pożyczki udzielone: Stan z końcem miesiąca		Koszta założ. ruchomości i adm. (z końcem miesiąca)		Reszta pozycyi stanu czynnego (z końcem miesiąca)		Gotówka (z końcem miesiąca)	
	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct	złr.	ct
Andrychowie	598	91	37	95	11.901	—	300	—	825	—	12.426	—	275	84	2	57	69	93
Białéj	1.508	14	175	20	46.948	49	2.926	45	1.465	—	45.487	04	2.478	71	729	89	2.903	88
Brzesku	3.506	14	3.364	22	108588	68	11.950	50	15.647	53	104891	65	920	97	349	26	3.562	35
Birczy	1.891	27	—	—	16.029	35	2.088	50	2.342	—	16.282	85	960	22	662	01	282	24
Bóbrce	613	97	193	62	15.413	98	365	89	357	78	15.405	87	116	64	187	41	242	96
Busku	923	98	8	40	20.209	84	567	01	280	—	19.922	83	1.152	71	31	11	189	60
Dąbrowie	7.166	27	4.422	31	146148	30	3.065	33	3.065	39	146148	36	1.045	41	5.858	84	2.021	72
Delatynie	2.501	70	4.956	54	25.497	90	1.165	21	1.064	—	25.396	69	1.282	33	2.178	53	4.084	15
Dobromilu	125	92	6	25	960	—	—	—	370	—	1.330	—	175	32	—	—	35	88
Glinianach	4.059	85	31	70	46.208	67	2.028	15	3.985	—	48.165	52	932	96	—	—	163	23
Gorlicach	3.515	27	14.078	67	166730	02	13.076	25	11.115	13	166768	90	3.211	84	14.637	46	3.082	52
Kałuszu	214	35	559	27	13.125	64	503	08	350	—	12.972	56	128	47	455	95	62	58
Kołomyi	1.335	34	182	50	18.940	21	2.159	32	1.840	—	18.620	89	577	05	1.222	73	110	66
Komarnie	2.541	49	10	06	16.135	53	1.306	61	2.675	—	17.503	92	598	24	186	75	—	02
Limanowéj	180	10	—	—	2.952	—	84	—	2.160	—	5.028	—	142	72	—	—	6	38
Lwowie	15.374	84	300	—	369484	09	64.744	03	67.893	99	372634	05	8.497	64	1.007	89	516	22
„ pocztowe	593	49	11	90	7.620	33	2.823	85	2.846	11	7.642	59	257	85	—	—	97	69
Mariampolu	189	25	28	86	3.134	37	125	—	560	—	3.569	37	222	12	110	91	641	28
Mielcu	1.500	03	1.548	46	34.066	52	2.015	26	2.440	—	34.491	26	601	03	1.228	66	303	65
Mościskach	—	—	2.074	92	35.597	99	5.245	02	6.523	—	36.875	97	729	—	171	87	1.877	82
Nowym Sączu	2.068	62	—	—	46.765	—	10.984	—	10.978	—	46.759	—	1.003	24	1.003	—	1.235	98
Pilźnie	67	—	3	37	1.400	—	400	—	500	—	1.500	—	255	13	—	—	29	03
Przemyślu (roln.)	7.614	68	3.736	11	146341	78	15.974	33	22.268	—	152630	45	653	97	5.081	57	247	04
Radziechowie	2.355	57	174	67	36.153	14	1.903	98	2.345	—	36.594	16	655	06	2	10	753	06
Rohatynie	2.315	91	1.252	10	30.179	51	2.732	25	3.420	—	30.867	26	1.206	82	666	53	104	10
Rozdole	1.045	31	437	22	10.948	30	772	44	1.084	—	11.259	86	562	05	358	35	285	65
Rudkach	878	19	—	—	13.766	47	1.184	67	1.000	—	13.581	80	435	81	15	78	255	39
Sieniawie	62	62	6	04	135	—	—	—	700	—	835	—	251	67	8	13	119	06
Skałacie	354	67	32	30	4.774	55	270	31	260	—	4.764	24	443	28	2	55	67	80
Śniatynie	613	15	—	—	8.747	01	526	94	490	—	9.237	01	467	24	—	—	118	67
Sokalu	36	72	2.387	55	41.852	84	887	32	935	—	41.900	52	257	20	2.002	64	666	87
Stanisławowie	4.081	54	14.311	11	250665	66	56.241	98	64.342	31	258765	99	2.408	93	15.165	93	6 271	78
„ (odd. zast.)	1.808	86	363	90	25.810	—	6.714	—	5.919	—	25.015	—	—	—	—	—	1.482	21
Stryju	152	38	9	56	3.125	83	458	26	1.460	—	4.127	57	187	67	76	03	13	97
Szczércu	245	14	242	59	5.534	21	386	58	170	—	5.317	53	85	57	98	87	41	24
Tarnowie	175	30	—	—	61.224	50	3.948	50	4.551	—	61.827	—	1.606	93	1.596	04	259	20
Tłumaczu	1.431	72	824	57	31.913	70	1.799	34	2.203	06	32.317	42	674	—	772	02	1.418	37
Toporowie	1.207	48	1.031	31	18.431	64	1.140	58	1.161	04	18.452	10	364	39	940	85	243	73
Tyśmienicy	3.109	71	—	—	59.724	—	3.333	50	5.659	07	62.050	07	1.178	13	—	—	790	61
Wykotach	39	25	115	—	13.915	48	170	34	173	—	13.918	14	250	15	27	40	9	56
Zakliczynie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zbarażu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Złoczowie	799	52	112	59	13.096	06	1.260	05	1.127	—	12.963	01	436	39	50	—	32	03
Żółkwi	57	40	484	46	760	—	358	01	692	—	1.093	—	166	46	—	—	29	70

72 zł.; drobne wydatki biura: 150 zł.; subwencya dla „Związku“: 300 zł.; Koszta podróży delegatów: 500 zł.; nadzwyczajne wydatki: 100 zł.; razem: 2022 zł. Niedobór w r. 1879.: 577 zł.; niedobór w r. 1878: 279·80. Suma niedoboru: 856 zł. 80 ct.

W sprawie pokrycia niedoboru przyjęto wniosek Wydziału z dodatkiem ewentualnego wniosku Dra Lechowskiego, w obec czego inne wnioski odpadły.

Z porządku dziennego przystąpiono do wyboru dwóch członków Wydziału w miejsce wylosowanych pp. Grossa i Żabickiego i jednego zastępcy w miejsce p. Goltentala. Głosowano kartkami.

W czasie skrutynium wnosi p. Biechoński z powodu rezygnacyi Patrona i Zastępcy, ażeby z uznaniem prac i zasług obu, rezygnacyi ich nie przyjąć, i uprosić, aby do następnego zgromadzenia urzędowali. Wniosek ten przyjęto.

Rezultat wyboru do Wydziału jest następujący: głosujących 21. Na członków otrzymali głosów: pp. Żabicki 21, Gross 12, na zastępcę p. Goltenthal głosów 20. Wszyscy trzéj zatém zostali wybrani.

Zgromadzenie wybrało pp. Biechońskiego, Marsa i Darowskiego do deputacyi do p. Pajączkowskiego, aby go uprosiła o pozostanie nadal w urzędowaniu.

Na wniosek p. Biechońskiego uchwalono wyrazić podziękowanie Drowi Zgórskiemu za gorliwą pracę w sprawie stowarzyszeń.

Na wniosek Dra Zgórskiego odstąpiono do załatwienia Wydziałowi Związku sprawę wybieralności Dyrektorów tow. zaliczkowych do Izb handlowych i przemysłowych, tudzież upoważniono Wydział do zatwierdzenia niniejszego protokołu.

We Lwowie, dnia 8. września 1878.

Dr. *Maly.* *Lang.*
Romanowicz.

Różności.

Sprawa stowarzyszeń w Sejmie krajowym. Wiadomy projekt pożyczkowy Wydziału krajowego odesłany został przez Sejm krajowy do osobnéj komisyi pożyczkowéj, w skład któréj weszli posłowie: Baum, Goldmann, Gorajski, Krzeczunowicz, Popiel, Rej, Romer, Rydzowski i Wodzicki Henryk. Skład komisyi uważamy za pomyślny, wszelako zadziwia nas, że przy wyborze pominięto posłów: Pilata i Skałkowskiego, którzy ze sprawą stowarzyszeń niezaprzeczenie najlepiéj w Sejmie są obznajomieni, a z których piérwszy z niekłamanem zajęciem i prawdziwą życzliwością oddaje się studyom teoretycznym na tém polu, drugi zaś obok teoryi mógłby, jako wicepatron stowarzyszeń, udzielić komisyi niejednéj cennéj wskazówki praktycznéj. Mimo to jednak sprawa nasza podobno nie źle stoi w komisyi, któréj za zasługę poczytujemy, że stara się tak u powyżéj wymienionych posłów, jak w ogóle u ludzi, sprawą stowarzyszeń się zajmujących, zasięgać jak najdokładniejszych wiadomości o stanie stowarzyszeń i ich społeczném zadaniu. Komisya potępiła już zasadniczo projekt Wydziału krajowego i przedłoży od siebie projekt, więcéj potrzebie odpowiadający, mianowicie polecający Wydziałowi zasilanie stowarzyszeń za pośrednictwem pewnego rodzaju kół kredytowych. Również zwrócono w komisyi uwagę Wydziału krajowego na potrzebę stykania się Wydziału krajowego ze Związkiem stowarzyszeń i podobno poczyniono mu cierpkie uwagi z powodu odmówienia Związkowi subwencyi w roku zeszłym. Dowiedzieliśmy się również, że sądecki poseł Romer podniósł w sposób należny zasługi i znaczenie stowarzyszeń i nacechował właściwie niechęć, z jaką się stowarzyszenia u Wydz. kraj. spotykają.

Caveant consules! Krakowski „Czas“ umieszcza w numerze z 20 b. m., wstępny artykuł w sprawie ekonomicznego i politycznego znaczenia stowarzyszeń zaliczkowych. Odpowiedź na ten artykuł znajdujemy w „Dzienniku Polskim“ w numerze z d. 23. b. m. Godzimy się zupełnie z „Dz. polsk.“ za odparcie nieuzasadnionego zarzutu, że Wydział Związku naszego składa się z samych teoretyków, którzy nie uwzględniając właściwości kraju naszego, chcą je urządzić na jedną modłę według teoryi Schulzego i Zillera. Natomiast nie uważamy za zupełnie słuszny zarzut uczyniony „Czasowi“ przez „Dziennik polski“, jakoby w artykule pomienionym zdradził nieznajomość spraw stowarzyszeń szczególnie z powodu umieszczonego ustępu o t. z. założycielach i opiekunach stowarzyszeń. Przypuszczamy, że „Czas“ nie myślał tu o statutem zastrzeżonych „prerogatywach ludzi możniejszych, założycieli i głównych uczestników w nadzorze nad instytucyą“ — ale o faktycznym ich wpływie, o faktycznéj ich „pomocy, inicyatywie i opiece“, która tu rzeczywiście „wychodzi z góry“. Że się zaś tak we wielkiéj części stowarzyszeń, zwłaszcza dla włościan obliczonych, faktycznie dzieje, temu zaprzeczyć się nie da i to może inaczéj dziś być nie może. Na to zwracaliśmy zresztą już w „Związku“ uwagę w swoim czasie wyrażając zarazem życzenie, aby stowarzyszenia wyrabiały zwolna w swoim gronie ludzi, za czém poszłoby zwolna usunięcie „prerogatyw“ téj z „góry wychodzącéj opieki“. Przyznajemy téż słuszność „Czasowi“, że „kto zorganizuje dla stowarzyszeń kredyt, zjedna pomoc w Banku Narodowym, ten podźwignie rolnictwo, ten ujmie w ręce nietylko postęp ekonomiczny kraju, ale zwłaszcza kierownictwo pewnych warstw, które były dotąd najbardziéj zaniedbane, małomieszczan i chłopów“. Że zaś od niejakiego czasu Stańczycy i organ ich „Czas“ na sprawę stowarzyszeń zwrócili swoją uwagę, że posłowie krakowscy okazują się dziś w Sejmie najżyczliwszymi sprawie stowarzyszeń — że przedstawiciele stowarzyszeń w wielkiéj liczbie nie okazują dość samodzielności, że sami nie dość wierzą w swe siły i ciągle oglądają się za opiekunami — dla tego umieściliśmy na początku przestrogę: *caveant consules!*

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski. Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.